

Prišlo je, kar se je leta pripravljalo

Prvo razdobje vojne med velesilami je zaključeno s podpisom pogodbe o premirju med Francijo in državama osi Berlin-Rim (Nemčijo in Italijo). To razdobje se je končalo s porazom Francije. Razmotrivanja, ki splošno zanimajo duhove ter se vršijo ob tej priliki po časnikih in zasebnih razgovorih, imajo za predmet dogodke v neposredni preteklosti in takšne, ki se bodo vršili ali se vsaj pričakujejo v bližnji bodočnosti. Ob vsakem mejniku razdobja se hoče uveljaviti človeški duh, bodisi s kritiko preteklosti bodisi s prerokovanjem o bodočnosti. S prerokovanjem stopi človek na negotov teren, kjer mu prav lahko in rado izpodrsne. Tako je ob izbruhu in razpletu vojne mnogoteri nastopil z napovedmi razvoja in konca, ki jih je dejanski izid popolnoma demantiral ter tako izpričal, da dotičnik ni ne velik ne mal in sploh noben prerok. Trdnjše podlago ima pod nogami, kdor stopi na teren kritičnega razmotrivanja o dovršenih dejstvih, njihovih vzrokih in nasledkih.

Ko je vrhovni poveljnik francoskih armad general Weygand bolešno vzdiknil: »Francoske armade so poražene«, se je svet vprašal, zakaj se je to zgodilo, in sicer v primeroma tako kratkem času. Novi predsednik vlade maršal Petain je dal strmečemu in vprašujočemu svetu odgovor, sestavljen s kratko in jasno določnostjo starega vojaka: »Francija je imela premalo naraščaja, premalo orožja in premalo zaveznikov.« S tem so bili izpovedani neposredni razlogi vojaškega poraza Francije. Boriti se je morala proti ogromni številčni premoči z nezadostnimi divizijami, z nedostatnim, deloma zastarelim orožjem in brez zadostne zavezniške pomoči. Anglija je sicer poslala v pomoč nekaj divizij, toda niti polovice tistih divizij, ki jih je Francija morala držati v pripravljenosti na francosko-italijanski meji.

Maršal Petain pa je v svoji veliki odkritosti tudi namignil na nek razlog, ki sega globlje in leži na moralnem področju, in to je uživanjaželjnost in pomanjkanje požrtvovalnosti, ki sta zajeli francoske ljudske množice in osebno mladino po zmagovitem zaključku svetovne vojne v jeseni 1918. S tem je stari maršal, ki je sam veren katoličan, pokazal na rak-rano francoskega narodnega organizma: na materialistično, zgolj materijalno, telesu, uživanju služee življenjsko naziranje ljudskih množic. To naziranje je vcepjalo

mladini od nežne detinske dobe do doraslosti državna francoska šola, ki je bila ne samo brezverna, marveč tudi protiverna in protibožna. Med obtožbami, ki jih je v teku vojne neposredno pred vojaškim porazom dvignil zoper službeno Francijo nadškof v Bordeauxu, monsignor Feltin, in o katerih smo v zadnji številki poročali, se nahaja tudi tale: »Vzdržuje se še vedno javni pouk, ki je oropan vsake krščanske misli. Vzgojamo mladino, ki Kristusa ne pozna. Obenem učimo moralo, ki je brez podlage.«

Šola je bila pozorišče, kjer je izživljalo svoje lažnivo svobodoumje do najvišje stopnje poljubnosti državno učiteljstvo, ki ni bilo nacionalno, marveč po veliki večini socialistično in komunistično. To učiteljstvo je vzgajalo francoske otroke ne samo v popolni brezbriznosti za varstvo domovine, marveč tudi za prepričane antimitariste in dosledne sovražnike obstoječega reda in vsake religije. Ker vlada na Francoskem že dolgo časa veliko pomanjkanje duhovnikov, ni bilo na vasi nobenega činiteља, ki bi bil sposoben in voljan, da bi takšnemu učiteljstvu stopil na prste ter prevzel obrambo velikih verskih in narodnih idealov. Državna prosvetna uprava pa ni imela ne smisla ne volje ne ugleda, da bi se

postavila v bran proti razdirajočemu delu učiteljstva.

Takšna mladina je vzrastla iz državnih šol. Pri vstopu v življenje je sprejela to mladino v svoje območje levičarska politika, ki ji je zadnja leta francosko volilstvo izražalo svoje zaupanje. Levičarske stranke (framasoni, svobodoumne meščanske stranke, socialisti in komunisti) so tvorile večino parlamenta, iz njenih vrst so prihajale francoske vlade, ki so navadno tudi naglo odhajale. Te stranke si niso upale povedati ljudstvu, da bo Francijo rešila le skrajna delavnost, napor vseh sil in železna disciplina, ker bo drugače 40 milijonov Francozov podleglo 80 milijonom Nemcev ob katastrofalnem padcu rojstev na Francoskem. Namesto tega so propovedovale in ljudstvu obljubljale kot najvišji življenjski cilj: nasičenost z gnetnimi dobrinami in uživanje življenja, delavcem pa še posebno čim višje plače in čim manj dela. Levičarska večina, ki je vodila Francijo vsa zadnja leta, je propagirala stališče: »Jejmo, pijmo, plešimo, uživajmo življenje!« To se je godilo naprej tudi potem, ko je narodni socializem proglasal načelo: »Nemcem ni treba surovega masla, pač pa kanonov!« Tako je naposled prišlo to, kar se je leta pripravljalo.

Po Jugoslaviji

Dr. Anton Korošec — prosvetni minister

Z ukazom kraljevega namestništva z dne 29. junija je bila sprejeta ostavka prosvetnega ministra Božidarja Maksimoviča. Z istim ukazom je bil postavljen za prosvetnega ministra g. dr. Anton Korošec, predsednik senata. Novo imenovani prosvetni minister je 30. junija ob navzočnosti predsednika vlade Dragiša Cvetkoviča prisegel, nakar se je odpeljal v prosvetno ministrstvo, kjer ga je pričakoval dosedanji prosvetni minister Boža Maksimović, od katerega je prevzel posle.

Smernice dr. Koroščeve prosvetne politike

Koj po prevzemu ministrstva je sprejel dr. Korošec zastopnike tiska, katerim je podal izjavo, v kateri je zahteval program prosvetne politike za bližnjo bodočnost. Novi prosvetni minister je rekel, da je prevzel prosvetno ministrstvo v resnem času. Naši državi so sicer

prihranjene vojne grozote, vendar jo dosega jo valovi borbe, v kateri se odloča usoda sveta. Danes gre za vse kulturne in moralne vrednote človečanstva in celo za najvišje človeške dobrine: vero, družino, domovino. Zato moramo biti pripravljeni, da se uspešno upremo vsem morebitnostim, ki bi utegnile nastopiti v vrtincu dogodkov.

Prosveta je temelj zdrave državne politike. Prosvetljeno ljudstvo hodi po varni poti bodočnosti. Prizadevati si moramo, da bomo dali našemu narodu najboljše prosveto, ki bo odgovarjala sedanjim razmeram na svetu ter pogojem in potrebam današnjega družabnega reda in napredka.

Na mladini sloni bodočnost države in naroda. Vsa naša pozornost se mora obrniti njeni narodni in moralni vzgoji. To so osnovne smernice naše prosvetne politike. Varovali, negovali in razvijali bomo jezikovne in narodne tradicije Srbov, Hrvatov in Slovencev, sve-

50.000 dolarjev za »si-njega leoparda«. Neki zbiralec metuljev v Zedinjenih državah je razpisal nagrado 50.000 dolarjev za tistega, ki bi mu priskrbel največjega metulja na svetu. To je žival, ki živi na nekem otoku Malajskega otočja v Tihem oceanu in ki meri z razpetimi krili pol metra. Domačini pravijo o teh metuljih, da so duše pokojnikov, ki strašijo po gozdovih. Imenujejo jih »sinje leopard«. Gotovo ne bo lahko spraviti to nagrado v žep, kajti do danes ni uspelo še nobenemu belokozcu, da bi takšnega metulja sploh videl.

Dolna brez sonca. Njujork ni samo mesto, temveč je tudi država v okviru Zedinjenih držav. Njujork je velik in širok. Če stopiš v njegovo provinco, ne vidiš nobenih

V rdečem »raju« ...

Roman iz sovjetskega kmetijskega življenja

*

»Klavs ga je pomilostil?«
»Klavs je dovolil, da ga jaz zamenim...«
Te besede je izgovorila tako ravnodušno, kakor da bi šlo za zamenjavo pri kaki igri.

Fedor in Peter sta jo prestrašena pogledala.

»Nataša!« je vzdiknil Fedor. »Ti...«

»Da, Fedor!« ga je prekinila ona. »Jaz bom umrla namesto očeta.«

»Draga sestra!« je zaihtel Peter. »To ni mogoče! Ti ne smeš umreti!«

Nataša se je obema nasmehnila. Nato se je obrnila k Fedorju in mu ljubeznivo rekla:

»Fedor, nisva imela duhovnika, da bi blagoslovil najino zakonsko zvezo, toda poroka krvi je več vredna ko navadna.«

V zatvoru je zavladala tišina. Trije obsojenci so se objeli. Preživljali so trenutke, ki so popolnoma združili njihove duše.

Pričakovali so jutranji svet. Pripravljeni so bili. Vzvišenost krščanskega upanja jim je vlivala moč.

26

Čez nekaj trenutkov jih bo objela tema, ker bo sveča vsak čas dogorela. Vedeli so, da se bodo okrog njih plazili strahovi, a niso se jih bali.

Sedli so na klop. Nataša je bila v sredini. Pogovarjali so se.

Sveča je že ugašala. Plamen je še nekajkrat poskočil, potem pa je zavladala v prostoru tema.

Fedor je objel svojo ženo in njeno glavo nagnil na svojo ramo.

»Moja draga žena!« je šepetal.

»Moj dragi mož!« je ona ljubeznivo odvrnila.

V tihi temi sta njuni srca mirno utripala, daleč od muk, katere jima je nalagalo življenje.

16.

Po usmrtitvi treh talcev je minulo teden dni. V vasi je vladal mir in red. Prebivalci so bili še bolj tihi ko prej. Sveža gomila na pokopališču, ki je pokrivala tri mlade žrtve, jih je težila. Zavedali so se, da so te žrtve rešile vas uničenja. Hvaležni so jim bili. Iz njihovih src so se dvigale k Bogu tihe molitve za njihov dušni blagor.

Pri Andrejevih je vladala tišina, kakor da ne bi bilo žive duše pri hiši. Aleksej in Karina sta ko senci hodila po dvorišču in hiši. Glasne besede ni bilo slišati iz njunih ust. Med dnevom sta molče opravljala najnujnejše posla. Na večer sta zavila proti pokopališču. Vsa sključena sta

tinje in običaje vseh priznanih veroizpovedi ter bomo s tem skrbeli, da bodo vse šole in vsi prosvetni zavodi sploh postali čebeljniki reda in dela in sejalci prosvete in morale resnične narodne kulture in rodoljubja.

Mladino moramo pripraviti, da bo potom prosvetljenosti duhovno in moralno oborožena za ono veliko dobo, ki prihaja na svet. Mora biti vzgojena v žrtvovanju za narodne ideale v goreči ljubezni do domovine in iskreni vdanosti vzvišenemu prestolu in domu Karadjordjevičev.

Obletnica prvih stikov. Dne 27. junija 1939 sta se ministrski predsednik Dragiša Cvetkovič in dr. Vl. Maček na svojem sestanku, ki je bil v vinogradih dr. Subašiča v Vukovi gorici blizu Karlovca, sporazumela o potrebi in bistvu sporazuma med Hrvati in Srbi. Da proslave spomin na to važno obletnico, so se v četrtek, 27. junija, v Vukovi gorici zbrali Dragiša Cvetkovič, dr. Maček, minister dr. Šutej, minister dr. Konstantinovič, ban dr. Šubašič in nekaj vodilnih hrvatskih politikov. Pri tej priliki je predsednik vlade na vprašanje častnikarjev napovedal, da se bodo v naši državi kmalu izvršile nekatere gospodarske preosnove, ki imajo namen, da zagotovijo prebivalstvu države boljše življenje ter da ugodijo njihovim osnovnim življenjskim potrebam.

Na Hrvatskem so v živahnem teku jubilejne svečanosti za praznovanje 1300 letnice hrvatskega katolicizma. Najsvečanejša se je letos obhajal na Hrvatskem praznik prvakov apostolov sv. Petra in Pavla. Katoliška Hrvatska je ta praznik izpovedala svojo globoko vdanost katoliški Cerkvi in svojo neomajno zvestobo njenemu vidnemu vrhovnemu poglavarju rimskemu papežu. Predvideno letošnje narodno hrvatsko romanje za ta praznik na grob sv. Petra v Rimu je izostalo radi mednarodnih prilik. Vršila pa sta se ta praznik ob ogromni udeležbi ljudstva dve velika evharistična kongresa, in sicer v znanem kopališču Baški na otoku Krku in v Gjurgjevu za Podravino.

Srbska zemljoradniška stranka, ki sodeluje z JRZ in s Hrvatsko seljačko stranko v sedanjih vladi narodnega sporazuma, ima za predsednika dr. Milana Gavriloviča. Ker je bil ta imenovan za poslanika Jugoslavije v Moskvi, je mesto predsednika v stranki prav za prav izpraznjeno. Pristojni činitelji v stranki pa mislijo, naj bi dr. Milan Gavrilovič tudi naprej ostal predsednik, predsedniške posle pa bi vodil podpredsednik. Med tistimi, ki pridejo v tem pogledu v poštev, je v prvi vrsti dr. Tupanjanin.

stopala in kdor ju je videl, se mu je stisnilo srce od sočutja. Bila sta živa mučenca.

Stara sta pri grobu pokleknila in pomolila. Nad okoličje je že ležala noč, ko sta zapustila pokopališče, še bolj sključena.

Karanzin se je spremenil. Junaška smrt treh mladih ljudi, ki so se žrtvovali za vas, ga je pretresla. Prej je snoval načrte za svoje brezobzirno gospodarjenje. Užival je ob misli, kako se bodo Baltičani tresli pred njim. V polni meri jim je hotel pokazati svojo moč. Dopovedoval si je, da bo še bolj trinoški kot je bil njegov prednik — Šubin. A sedaj je bil popolnoma drugačen. O trinoštvu ni bilo govora.

Kaj je tako vplivalo na novega predsednika vaškega sovjeta? Večkratno srečanje z Aleksejem in Karino. Pogled na uboga starca je bil zanj izpraševanje vesti. Zamislil se je v svojo preteklost pred odpadom in po odpadu. Čim bolj je razmišljal o vlogi, ki jo je igral v službi boljševiskega režima, tem bolj se je sramoval samega sebe. Nadalje so vplivali nanj trije preprosti leseni križi, ki so bili zasajeni v svežo gomilo. Zasadi so jih ponoči vaščani. On jih je hotel izrjaviti, ko jih je prvič videl, a neka sila mu je to zabranila. Sedaj ga je senca teh malih križev povsod spremljala. Zdelo se mu je, da se ta senca vleče po vsej ravnini...

Vest je Karanzina preganjala. Čutil se je krivega in je uvidel, da je v službi krvoločnih trinogov, ki pod pre-

Dr. Korošec ob 40letnici Zadrugne zveze

Zadnje sredo, dne 26. junija, se je vršila v Ljubljani 40. glavna skupščina Zadrugne zveze, katero je obiskalo odposlanstvo iz vse Slovenije. Jubilejno skupščino je vodil predsednik Zveze g. dr. Anton Korošec, ki je od vseh navdušeno pozdravljen predlagal soglasno odobreni vdanostni brzojavki kralju ter knezu namestniku Pavlu in brzojavne pozdrave ministrskemu predsedniku, ministru dr. M. Kreku, kmetijskemu, finančnemu ministru ter banu dr. M. Natlačenu.

G. predsednik ob 40letnem jubileju Zadrugne zveze

Danes imamo glavno skupščino Zadrugne zveze, obenem pa obhajamo tudi 40 letnico njenega obstanka, ki je sicer prva leta, to je do leta 1904., nosila ime Gospodarske zveze, a je tega leta začela delovati pod svojim sedanjim imenom.

Dr. J. E. Krek in Vlad. Pušenjak

Po prvem katoliškem shodu leta 1892. je v vsem našem javnem življenju pod vplivom idej dr. A. Mahniča zavladal nov duh, tako tudi v zadrugnem. Dočim so prve zadruge v Sloveniji nastale predvsem iz nacionalnih razlogov, so sedaj nastopili v okviru politično-strankarskih pokretov tudi socialni ter gospodarski momenti. Središče zadrugnega gibanja se je preselilo iz slogarskega Celja v srce Slovenije, v Ljubljano. Baklo novega zadrugnega duha, nacionalnega, socialnega in gospodarskega obenem, je vzel v svoje roke dr. Janez Ev. Krek ter jo nosil z mladeniško navdušenostjo vse do svoje smrti.

Poleg dr. J. E. Kreka, ki je bil prvi med prvimi, najidealnejši med idealnimi, se je v zadrugnem delu pojavilo vse polno slovenskih mož, od kmeta in delavca pa do izobraženca vseh vrst. Nobeden izmed stanov se ni postavil ob stran, temveč vsi so po svojih močeh pomagali graditi veliko zadrugno delo po Sloveniji.

Meni se zdi, da se enega pridnega zadrugnega delavca vendarle vse premalo spominjamo; to je bivši revizor, pokojni gospod Vladimir Pušenjak. Pušenjak ni bil samo revizor, ampak tudi navdušen ideolog, ki v svojem običajnem nahrbtniku ni nosil samo kranjskih klobas, ampak tudi seme zadrugne misli, katero je neumorno in z uspehom sejal po severnem delu naše Slovenije. Zato pa naj bo dovoljeno, da danes, ko slavimo 40 letnico Zadrugne zveze, tudi temu možu postavimo spomenik med možmi, ki so spomenikov vredni.

Zgradba Zadrugne zveze je trdna

Od prvih početkov Zadrugne zveze, katerim, mislim, od nas, ki smo danes tukaj navzočni, nihče ni kumoval, so se zgodile velike spremembe, politične, socialne in gospodarske. Nekatere so bile v njen prid, kakor n. pr. politične, a druge, kakor n. pr. gospodarske, so jo nekajkrat hudo stresle, toda zgradba zadrugništva in Zadrugne zveze je ostala trdna.

Zadrugne organizacije živijo med Slovenci v plemenitem tekmovanju

Še nekaj moramo omeniti. Pri nas Slovenic je zadrugništvo sledilo našim svetovnim nazorom. To je bil primer skoraj pri vseh narodih, v katerih življenju je svetovno nazoriranje igralo kako vlogo. Toda to lahko pribijemo danes: četudi so se pred 40 leti tu in tam pojavljala med različnimi našimi zadrugnimi skupinami nasprotovanja, je danes to prenehalo in zadrugne organizacije živijo v miru med seboj in v plemenitem tekmovanju delujejo pri istem narodu. Vsi želimo, da tako ostane tudi za naprej, ker ne vidimo razloga, zakaj naj bi se ti medsebojni odnosi spremenili.

Zadrugna zveza je velika organizacija, a še ni popolna

Zadrugna zveza je danes velika organizacija, ena med največjimi v Jugoslaviji. Šteje skupaj 739 različnih zadrug, kar pomeni najvišje število, katero je Zadrugna zveza do sedaj sploh dosegla.

Zanimiv je prerez naše Zadrugne zveze, ki nam daje sliko zadrugnega dela na različnih poljih. Po zadnji statistiki je bilo: kreditne zadruge 342, nabavne in prodajne 100, živinorejske in pašniške 61, stavbinske 46, kmetijske strojne 41, mlekarske zadruge 40, zadrugne elektrarne 27, vodovodne zadruge 25, obrtne zadruge 25, vinarske zadruge 10, razne zadruge 18, osrednje zadruge 4. — Ta prerez nam obenem kaže, da poslopje zadrugništva v Sloveniji še ni dozidano. Organizacija zadrugništva še ni tako popolna, da bi lahko rekli: dovolj, sedaj pa lahko počivamo!

Dvojna potreba

Težko je v sedanjih nestalnih in nejasnih časih voditi zadrugništvo. Toda čim bolj je težko, tem bolj je tudi potrebno.

Ako gledamo nazaj v prva leta naše 40 letne Zadrugne zveze, vidimo, da se je zadrugništvo začelo graditi z veliko mladeniško navdušenostjo. Z isto vnetostjo se naj poslopje tudi dozida in dovrši. Za to pa je dvojno po-

tvezo, da hočejo iztrebiti sovražnike ljudstva in ustvariti raj na zemlji, uničujejo vero in se kopljejo v krvi množice. Ker je bil strahopeten in samoljuben, iz tega spoznanja ni izvajal edine pravilne posledice, da bi obsodil delo boljševiskih mogotcev in zapustil vrste njihovih podrejenih priganjačev. Preveč je ljubil življenje in udobnost, in to ga je odvrčalo od tega, da bi se žrtvoval. A vsaj nekaj je storil v pomirjenosti svoje vesti. Z ljudmi je lepo ravnal. Prizadeval si je, da bi olajšal njihovo bedo. Pri tem je bil previden, ker ni smel vzbuditi pozornosti višjih...

★

Še nekoga je preganjala vest od onega žalostnega jutra sem — Klavska Rišina...

Komisar usmrtili tri talce ni prisostvoval. V sobi, v kateri je prebil noč, je hodil gor in dol. Po odjeku strelcov, ki so ga prepričali, da je smrtna obsodba izvršena, si je oblekel plašč, nataknil na glavo čepico in odvihral iz sobe. Sedel je v avto, ki je stal pred hišo. V naslednjem trenutku je avto odbrzel z njim proti Odesi.

Komisarjeva notranjost je bila razburkana. Dogodki, ki jih je bil doživel v Balti, so pretresli njegovo dušo, o kateri je bil mislil, da je že zdavnaj mrtva. Usodni strel so ranili njegovo na videz brezčutno srce. In ti strelci so ga spremljali. Avto je drvel in ropotal, a njemu se je zdelo, da kar naprej sliši odmev strelcev...

nebotičnikov več in nobenih dirajočih avtomobilov. Njujorško podežljive je tiho in spokojno. Doživljal ga s te strani posebno tedaj, če se izgubiš v Adirondackem gorovju, v katerem leži dolina, ki je pravo čudo narave. Dolini dajeta okvir dve mogočni skali, ki je ena med njima visoka 500 metrov, druga pa še nekaj več. Obe skali sta previsni. Tako se dogaja, da more sonce pokukati v to dolino samo za tri minute, in sicer pozno popoldne. Izven tega časa ni bilo še nikoli sončnega žarka v dolino, ki so jo zato z malo pretiravanjem imenovali Dolino brez sonca.

Nadomestilo za papir. Iz Amerike javljajo o novi iznajdbi, ki se imenuje »alsifilm«. To ni kinematografska zadeva, marveč najnovejši na-

trebno: stari naj vztrajajo, a mladi naj nastopajo v združnem delu.

Pozivam zato posebno našo mladino, katere je po številu in kakovosti več kot pred 40 leti, da vstopa v združni pokret. Naj nas ne plašijo neuspehi, nesreče v preteklosti, temveč naj nas dviga in bodri ono dobro, ki ga je združništvo v zadnjih 40 letih prineslo slovenskemu narodu, kateremu moramo vsi in povsod služiti.

Zahvala

Hvala vsem dosedanjim združnim delavcem za njih delo in trud, a mladim in novim kličem: Na plan!

Po jubilejnem govoru

Pomembna pozdrava in častitke

Ko je končal g. predsednik jubilejni govor, so bili zborovalci deležni dveh pomembnih pozdravov. V imenu Glavne združne zveze ter Glavne zveze hrvatskih gospodarskih združenj iz Zagreba je častital slovenski Združni zvezi g. Avgustin Juretič, v imenu Glavne zveze srbskih kmetijskih združenj iz Beograda je izrekel pozdrave in častitke njen upravnik g. Miletič.

Poročila in volitve

Obširnemu poročilu načelstva o poslovanju Združne zveze v preteklem poslovnem letu sta sledili poročili nadzorstva in o računskem zaključku, ki je nudilo delegatom jasno sliko o položaju Združne zveze.

Veliko in malo v mestu in na deželi, vse hoče v obilni meri uživati čudovito sonce. Toda Vašo na mraz navajeno kožo treba najprej zavarovati z NIVEO, ker tedaj bo ostala sveža in zdrava. Zato nikar ne pozabite okrepčati svojo kožo z NIVEO, preden greste iz hiše.

208

Jubilejno zasedanje so zaključile volitve uprave in nadzorstva, pri katerih sta bila z vzklikom izvoljena dosednji upravni in nadzorni odbor.

Občni zbor je potekel v najlepšem redu in v veliko zadovoljstvo združnikov.

v Črno. Nasproti sta se mu pripeljala na motociklu 36 letni krojaški mojster Anton Bernikar in 31 letni elektromehanik Jožef Gutenberg iz Mežice. Motorno kolo je zadelo v tovorni avto, kar je povzročilo smrtno nesrečo. Gutenberg je pogel sunek z zasilnega sedišča ob karoserijo, od tam pa je odletel v obcestni jarek in je treščil z glavo ob drevo tako hudo, da je obležal pri pridi mrtev. Bernikar je dobil zelo nevarne poškodbe in je bil takoj prepeljan v bolnišnico v Črno. Vozač avtomobila je bil aretiran, ker nima šoferskega izpita.

Mlada kolesarja ponesrečila. Posestnikova sinova 14 letni Franc in 12 letni Adolf Predan s Slivniškega Pohorja sta se peljala na enem kolesu navzdol po Pohorski cesti. Nankrat je odpovedala zavora na kolesu in kolesarja sta brzela po strmini, dokler se nista zaletela v nek osební avto, ki jima je privozil nasproti. Fanta sta dobila hude poškodbe in so ju prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Pri čiščenju slivovih sodov se trije zadušili. Pri žganjarji Franca Sommerja, ki se je preselil pred leti iz Droblinec v Apački kotlini v nemško Radgono, so bili že dalje časa zaposleni delavci: 28 letni Adolf Žigert, nemški državlján, stanujoč v Gornji Radgoni, ter jugoslovanska državljana 18 letni Merčnik, posestnikov sin iz Polič pri Gornji Radgoni, in 28 letni Franc Majer, posestnikov sin iz Konjišča v Apački kotlini. Omenjeni so bili zaposleni z izpraznjevanjem in čiščenjem veli-

Novice iz domačih krajev

Štrašna toča v Dravski dolini. Zadnjo nedeljo je bilo precej soparno. Soparica je napovedovala hudo uro za popoldan, kar se je žal tudi zgodilo. Okrog treh so se premetavali nad Dravsko dolino najhujše obetajoči oblaki. Z nevihto in nalivom se je izsula kot oreh debela toča nad Rušami in okolico. Najhujše je udarilo kraj Bezeno pri Rušah. Toča je popolnoma oklestila sadovnjake ter vinograde. Vrtovi zgledajo kot da bi jih zbil s cepmi. Najbolj so trpele njive in hmeljski nasadi. Razna žita so bila tik pred žetvijo, katero je opravila toča. Žita so tako zbita, da se niti dognati ne da, kaj je zorelo na njivi. Koruza, krompir in fižol so popolnoma uničeni. S travnikov so k sreči že pospravili po večini seno, da so vsaj to rešili pred uničenjem. Vsega pomilovanja vredni ljudje so obupani in so glede prehrane navezani na nujno pomoč. Tako hudega udarca z ledenim bičem, kakor so ga doživeli zadnjo nedeljo po-

poldne, ne pomnijo najstarejši ljudje v Dravski dolini.

V bolnišnico v Slovenjgradec oddani ponesrečenci. 14 letnemu Andreju Plešivčniku iz Razborja je stopil bik na nogo in mu jo zlomil. — Pri posestniku Fricu Robniku v Hudem kotu je delal plohe delavec Ludovik Jevšnik. Po nesreči mu je spodrsnila sekira in se je hudo vsekala v levo nogo. — 14 letni dijak Ivan Tišler, sin trgovca v Velenju, se je igral s petardo, ki se mu je razpočila v roki, mu odtrgala dva prsta na levi in mu tudi roko hudo poškodovale. Imenovani poškodovanci so se zatekli po zdravniško pomoč v bolnišnico v Slovenjgradec.

Usodno trčenje motocikla in tovornega avtomobila. Na ovinku med Mežico in Prevaljami blizu Trčeve žage sta trčila motorno kolo in tovorni avto. Iz Prevalj je vozil s tovornim avtomobilom prevaljskega trgovca Pečaja 18 letni trgovski pomočnik Albin Lah

domestek za papir. Lesna masa in celuloza se dobata iz Skandinavije čedalje težje in sta seveda tudi čedalje dražji, zato so ameriški učenjaki delali poskuse, kako bi našli nadomestek za omenjeni dve snovi. Našli so pripravno glino, ki se da valjati v tanke lističe. Ko se dobro posuše, se lahko ravnao kakor papir. To je alsifilm. Njegova slaba stran je v tem, da se rad lomí, toda s primesjo nekoliko celuloze se ta pomanjkljivost kaj lahko odstrani. Novi nadomestek se da barvati v poljubni barvi, lahko pa se zvalja tako tanko, da je prozoren in prosojen. Če je vse tako, kakor pravi Američani, potem se nam poslej ni več bati, da bi potreba po časopisnem papirju zatrla vse gozdove naše zemlje.

V pisarni je na mizi našel kup novih spisov. Sedel je in nervozno začel prelistavati. Nekatere spise je moral podpisati. Roka se mu je pri vsakem podpisu stresla, ker se je spomnil na smrtno obsodbo Fedorja, Nataše in Petra, ki jo je bil podpisal. Pregnati je hotel spomin na dogodke v Balti, a ni mogel. Nazadnje je odrinil spise od sebe. Ni mogel delati...

Za dnevom je prišla noč. Ta je bila še hujša. Soba je bila temna. Klavs je ležal vznak in strmél v strop. Zmučen je bil, ker je bil ves popoldan na konju, toda zaspati ni mogel. Zdelo se mu je, da vstajajo pošasti in se mu v temi bližajo. Zamižal je, da jih ne bi videl. To ni pomagalo. Pošasti so tudi sedaj silile vanj. Komisar je šele proti jutru zadremal. A tudi v spanju ni imel miru, ker so ga mučile grozne sanje.

Naslednje dni in noči je Klavs še bolj trpel. Njegove zadnje žrtve so ga nenehoma spremljale. Povsod je videl tri blede obraze, tri krvava trupla. Zlasti Fedorjev in Natašin obraz sta ga preganjala...

Divji, trdosrčni Klavs Rišin, ki je že nad deset let pomenil samo brezčuten člen v boljševiškem ustroju in je kot del jeklenega stroja brezdušno izvrševal ukaze sovjetskega režima, se je sedaj tresel. Čutiti je začel, da ni brezčuten člen in del stroja. Vse bolj se je vzbujala v njem zavest, da v prsih deluje neka sila, ki je ni mogoče za vedno zadušiti.

Ves pretresen je začel razmišljati. V duhu je pre-

gledal ves boljševiški nauk. Nato se je zamislil v dela, ki so jih izvršili boljševiki, in ki jih je sam izvršil za uresničenje tega nauka. V čem je obstajalo njegovo delo? Zadušil je nešteto uporov, požgal na stotine vasi, pobil na tisoče ljudi. Isto so storili vsi drugi voditelji. In uspeh? Mnogo večja beda, kakor prej...

Zadnje žrtve so bile Fedor, Nataša, Peter. Kaj so storili? Fedorja so hoteli boljševiški delavci ubiti. Nataša ga je hotela rešiti in je poklicala ljudi na pomoč. Ti so enega delavca in šubina ubili. Ali vse to ni bila samo-obramba?...

Čim bolj se je Klavs poglobljaj v vse to, tem bolj se je v njegovi notranjosti rušilo, kar je bil zgradil v njem boljševiški nauk. Malik krvave komunistične svetovne revolucije ja padel. Klavs je uvidel, da požiganje in pobijanje nikdar ne bosta ustvarila napovedanega boljševiškega raja.

V tem trenutku je dozorel v srcu ljudskega komisarja Klavs Rišina važen sklep...

★

V mraku šestega dne je drvel iz Odese proti Balti avto ljudskega komisarja Klavs Rišina. Za krmilom je sedel sam Klavs. Vozil je z največjo brzino, kakor da bi imel zelo važne opravke in bi se mu mudilo.

Ko je v daljavi zagledal obrise zvonika in hiš, je zmanjšal brzino. S ceste je zavil na stezo, ki je bila na

kih kadi, ki služijo za kvašenje sliv in žganje. Pri tem delu so v kadi razvijajoči se plini vse tri delavce omamili ter zažigali. Ko so jih potegnili iz kadi, so bili že vsi trije mrtvi. Vsi poskusi reševalcev so bili zaman.

Posestnik padel pod voz. Jurij Stebarnak, 58 letni posestnik v Konjicah, je padel pod voz in mu je zlomilo kolo nogo. Poškodovanega so oddali v celjsko bolnišnico.

Strašna nesreča posestnika na železniški postaji. 27 letni posestnik Franc Geršak iz Rajhenburga ob Savi je bil na straži pred celjsko postajo in se je sprehajal med tračnicami ter je prezrl prihod tovornega vlaka iz Maribora. Lokomotiva ga je podrla ter vlekla nekaj metrov s seboj. Zlomilo mu je levo nogo v kolku, desno nogo v členku ter desno roko in povrh ima še poškodbe na glavi. V bolnišnici so ponesrečenemu koj odrezali nogo, a je upanje, da bo okreval. Geršak se je dobrih 14 dni pred hudo nesrečo poročil.

Podsut in poškodovan. Rudolf Zagozda, 37 letni delavec iz Začreta pri Škofji vasi v celjski okolici, je bil zaposlen pri podiranju stavbe posestnika Kožuha v Škofji vasi. Nenadoma se je podrla zidovje in pokopalo pod seboj Zagozdo. S hudimi poškodbami so ga izvlekli izpod ruševin in spravili v celjsko bolnišnico.

Kolesar se zaletel v vogel hiše. 20 letni Jože Lapuh iz Lok v Zagorju ob Savi se je peljal na kolesu, da bi ga prijavil na občini. Ko je privozil po klanecu pri Polcu, je zadel na otroke, ki so se odpravljali na izlet. Zgubil je duhaprisotnost in pozabil zavreti kolo. Kolo je zapel preveč na desno, treščil v vogel Miheličeve hiše ter obležal nezavesten. Poleg hudih poškodb na rokah in nogah si je revež, ki je težko hodil, še pretresel možgane. Starši so mu oskrbeli kolo, da bi se preveč ne mučil s pešhojo.

Pri popraviljanju strehe padel in se ubil. V Mojstrani na Gorenjskem je popraviljal streho na gospodarskem poslopju v deževnem vremenu posestnik Franc Košir. Naenkrat mu je zmanjkalo tal pod nogami, padel je v globino in se ubil. Zapušča ženo in nedoraslega sina.

Kolesar smrtno ponesrečil pri trčenju z avtomobilom. Tone Kuralta, 16 letni pomožni žagarski delavec iz Godešiča pri Škofji Loki, se je peljal na kolesu in ni vedel, da vozi za njim osebni avto. Ker je obračal kolo po cesti, je prišlo do trčenja. Kolesar in avtomobil sta se zarila drug v drugega. Kolo je poglgnal sunek več metrov visoko. Kuralta je poglgnalo na avtomobil in od tam je padel na tlakovano cesto ter umrl radi prehudih poškodb.

Žrtev neprevidnega ravnanja s staro patrono. V Deseniču pri Črnomlju je našel v domačem sadovnjaku staro patrono 34 letni Leopold Agnič. Vzel je kos železa in začel tolči po naboj, ki se je razletel in je raztrgal neprevidnežu dlan leve roke. Poškodovan se je zatekel v bolnišnico usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu.

Čudna pota strele. V štangarskih Poljanah pri Litiji je udarila med nevihto strela v trgovino g. Makovca iz Litije in jo močno poškodovala. V stenah je izvrtala za palec debele luknje, razbila nekaj šip, švigala iz ene sobe v drugo, razsvetlila kuhinjo in od tam izginila na prosto. Vsi, kateri so bili ob udaru strele v hiši, so preživeli nekaj groznih trenutkov, vendar se nobenemu ni zgodilo kaj hudega.

Nova pošta na Polensaku. Dne 1. julija je bila otvorjena na Polensaku nova pošta z brzojavom in telefonom. V kraju samem se bo dostavljala pošta, za širši okoliš pa bo oskrboval dostavitel selski pismonoša.

Za nov in zelo potreben vodovod v Zabukovci pri Celju bo prispevala banovina 30.000 dinarjev.

Posnemanja vredno. Naš list je že poročal, da bodo zgradili nov železobetonski most čez Bistrico pri St. Petru pod Svetimi gorami, kojega stroški so predvideni na 271.693 din. Licitacija za oddajo del se bo vršila 9. julija. Podjetnik, kateri bo izdajal dela, se bo moral pismeno zavezati, da bo zaposloval pri delu predvsem delavce iz občine St. Peter in jih izbral iz vrst onih, katere ima na razpolago odbor za preložitve klanca Skopečno pri St. Petru pod Svetimi gorami.

Sestanek »Slovenske dijaške zveze«, ki je bil prvotno namenjen v Ptuj in bil odpovedan, se bo vršil v drugi polovici julija v Kamniku na Gorenjskem.

Prosvetna zveza v Mariboru sporoča, da bo s 1. julijem uvedla v svoji pisarni poletno nedeljeno uradovanje od 7 do 12.

Sanatorij v Mariboru: Tyrševa ulica 19, tel. št. 23-58, je najmoderneje urejen za operacije. Enteroklinar za izpiranje debelega črevesa! Vodja specialist kirurg dr. Čerňič.

Požari

V Arji vasi pri Petrovčah je zgorel iz neznanega vzroka velik kozolec veleposestnika Ivana Ježovnika. Ogenj se je hitro razširil na vse poslopje. Na pomoč pribrzeli gasilci so obranili sosednja poslopja. Škoda znaša 160.000 din, ker je bil kozolec poln sena, slame in raznih vozov ter poljedelskega orodja.

Na spodnjem Dravskem polju je zajel ogenj gospodarsko poslopje posestnika Martina Repi-

ča. Radi vetrovnega vremena se je ogenj hitro razmahnil na bližnje stanovanjsko poslopje. Zgoreli so vsi pridelki in svinje. Veter je zanesel iskre na kakih 150 m oddaljeno domačijo posestnika Franca Bezjaka, kateremu je povsem zgorela hiša. Gasilci so imeli težavno delo, ker je primanjkovalo vode. Skupna škoda znaša sto tisoč dinarjev.

V Ljubljani v Linhartovi ulici je ogenj, ki je nastal iz neznanega vzroka, uničil podstrešje in deloma poškodoval parno lokomobilno ter razno orodje in leseno opremo Ravnikarjeve žage. Škoda znaša 50.000 din in je le delno krita z zavarovalnico.

Pri Sv. Martinu pri Vurbergu je požar popolnoma vpepelil gospodarsko poslopje posestnika Franca Ekarta. Dvema najemnikoma, ki stanujeta v Ekartovi hiši, je zgorelo nekaj lesa in orodja, katerega sta hranila v prizadetem poslopju. Pogorelec je oškodovan za 27.000 din.

V Levcu pri Celju je zgorel velik kozolec posestnika Repinška in njegove sestre. Gasilci so ohranili sosednja poslopja. S kozolcem je zgorelo vse seno, nekaj voz in gospodarskega orodja. Sumijo, da gre za požig, ker je uničil požar nekaj dni poprej Ježovnikov kozolec.

Sredi popoldneva se je pojavil rdeči petelin v kozolecu-dvojniku, ki je bil last posestnika Štupnika iz Spodnje Slivnice pri Grosuplju na Kranjskem. Kozolec, v katerem je bilo precej detelje, je pogorel do tal. Gasilci so komaj preprečili, da se ni razširila nesreča na sosednja poslopja. Pogorelec je precej oškodovan, ker je zavarovalnina malenkostna.

V Prelesju pri Novem mestu je spal na žagi posestnika Petra Vadroniča 47 letni kočar Viktor Rožanc iz vasi Breg pri Litiji. V noči je zažgal neznan zločinec žago. Ko je bilo poslopje v plamenih, se je Rožanc zbudil zavoljo prasketanja ognja in je po velikih naporih prilezel do neke tline, skozi katero je skočil iz goreče žage. Vkljub rešitnemu skoku se je tako hudo opek, da so ga prepeljali v bolnišnico usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu, kjer upajo, da mu bodo oteli življenje.

Od petih vlomov v eni noči je rodil samo eden uspeh. V noči na 26. junij je bilo izvršenih po Mariboru ter okolici od ene tolpe kar pet vlomov, od katerih pa je vrgel samo eden plen. Na Pobrežju so vdrl drzni neznanec v trgovino Zamude, kateremu so povzročili 12.000 din škode. Za tem vlomom so bili isti zlikovci še štirikrat na delu. Vlomljeno je bilo v pisarno odvornika dr. Komavlija, kjer so vlomilci odprli celo težko železno blagajno, ki pa je bila prazna. Nato so obiskali storilci brezuspešno zavarovalnico »Fenix«, Kmetijsko zadrugo in g. Pihlerja. Policija je z vso vmo na delu, da izsledí drzneže.

V cerkvi okradena. V Mariboru v jezuitski kapeli je zginila ročna torbica, v kateri je bila 1000 din vredna zlata ura z dvema pokrovoma, šivljivi Angeli Čepe. Tatvino je izvršilo 16-19 let staro dekle, ki je sedela poleg Čepejeve in jo okradlo.

Prijatelj zaklal prijatelja zaradi starega vžgalnika. V gostilni Mohorko na Zg. Polskavi sta

obeh straneh obrastla z grmičevjem. Avto je ustavil in počakal na popolno temo.

V temi se je Klavs peš bližal vasi. Pred vasjo je zavil na stezo, ki je vodila proti pokopališču. Srce se mu je skrčilo, ko je stopil v dom mrtvih. Posvetil je na tla z žepno svetilko in počasi šel proti grobovom. Pri prvi vrsti se je ustavil. Tu so bili novejši grobovi. Šel je od groba do groba. Pri zadnjem se mu je srce še bolj skrčilo. Ta je bil večji ko ostali. Vanj so bili zapičeni trije križi. Posut je bil s cvetjem.

Klavsu so se kolena zašibila. Pokleknil je in se sklonil nad gomilo. S čelom se je dotaknil mrzle zemlje.

»Fedor, Nataša, Peter!« je zaječal. »Odpustite! Vaša smrt me je ozdravila.«

Dolgo je ostal ob grobu. Pogovarjal se je z rajnimi in delal načrte. Nazadnje je trikrat poljubil gomilo in vstal.

»Z Bogom!« je zašepetal. »Za svobodo svoje domovine ste se borili! Klavs bo nadaljeval vašo borbo! Ukrajina bo spet svobodna!«

V srcu je začutil neko olajšanje.

Pri vratih se je še enkrat obrnil proti gomili.

»Z Bogom — Fedor, Nataša, Peter! Sanjajte o svobodi, ki se bliža!«

Odhitel je proti domu. Ker je bila tema, se mu ni bilo treba bati tega, da bi ga kdo opazil.

Ko je v daljavi zagledal slabotno svetlobo, ki je prihajala iz domače hiše, je vzdrhtel. Kako bo stopil pred očeta in mater, katerima je vsekaj s svojo krutostjo take rane?...

Pri oknu se je ustavil in pogledal v sobo. Oče in mati sta sedela za mizo. Njuna obraza sta bila suha in bleda. Klavs je povsili oči. Pogled na uboga starša je bil preveč bolesten.

Kot omamljen je stopil k vratom. Tiho jih je odprl in spet zaprl. Obstal je in strmел proti mizi. Ni vedel, kaj bi storil. Čez čas je rahlo zakašljajal.

Starša sta presenečeno pogledala proti vratom. Ostrmela sta.

»Klavs?!« je čez čas zašepetala mati.

Klavs je sedaj skočil proti mizi, pokleknil, sklenil roki in vzkliznil:

»Da, jaz sem! Odpustita!...«

Starša sta se spogledala, nato sta spet pogledala sina. Nista vedela, ali je vse to resnično ali samo privid.

Klavs je spet vzkliznil:

»Oče, mati — odpustita svojemu izgubljenemu sinu, ki se je vrnil!«

Srei starcev je ob teh besedah objela toplota. Vstala sta in stopila k sinu...

Kdo bi mogel opisati trenutke, ki so sledili? Staršem in sinu se je zdelo, da so na novo oživele...

Farøerski otoki. V tej vojni je zasedla Farøerske otoke, ki so danska last, angleška vojska, ki je sklenila ostati tam tako dolgo, dokler ne bo konec nemškega vpada na danskem ozemlju. Ti otoki slovijo v prvi vrsti zaradi donosne ovčjereje. Ovce so se na otokih hitro udomačile. Gojijo dve vrsti ovac: črne in bele. Obe vrsti dajeta izvrstno volno in dobro tolsto meso. Farøerski otoki ležijo okoli 300 km oddaljeni od angleške Škotske in približno 500 kilometrov od Norveške. V celoti štejejo 35 otokov, obljubljenih pa je samo 17. Nekateri pokrija skoro vedno gosta megla, drugi pa so izpostavljeni močnim vetrovom. Nekateri so celo kameniti. Na teh se od časa do časa izkrcavajo ribiči. Danci so se na

popivala Zgornjepolskavčana 46 letni Ferdinand Kolar in Franc Trglavčnik. Oba sta delavca in sta bila prijatelja. Sprla sta se radi starega vžigalnika, katerega je posodil Kolar Trglavčniku, da si je prižgal cigareto. Trglavčnik je pospravil vžigalnik v žep in ga ni hotel vrniti prijatelju, ampak se mu je smejal. Iz tega je nastal prepir, ki se je nadaljeval tudi še na potu proti domu. Nekaj deset korakov od gostilne se je zagnal Kolar v mlajšega Trglavčnika, ki ga je pa vrgel po tleh. Razjuten Kolar je potegnil nož, sunil proti prijatelju in ga zabodel v vrat. Zabodeni je še napravil kakih 50 korakov, nato pa je izkrmel, ker mu je prijatelj radi ničvrednega vžigalnika z nožem presekalo žilo odvodnico.

Stršno dejanje ljubosumnega, 27 letni Karel Makovec, sin grobarja iz Strigove pri Ljutomeru, je z nožem smrtno razmesaril iz ljubosumnosti 30 letnega posestnika Viktorja Rašpergerja iz Malega Slatnjaka pri Strigovi in 21 letno Marijo Repovo, posestniško hčer iz Strigove. Zver v človeški podobi, ki je že presedel eno leto v mariborski kaznilnici, je prizadejal Rašpergerju devet ran, Repovi pa štirinajst. Orožništvo je predalo zločinca v sodne zapore okrajnega sodišča v Ljutomeru.

V bolnišnici podlegel poškodb, v Črešnjicah pri Konjicah je bil napaden 40 letni dninar Anton Steble iz Črešnjic. Napadalec so mu zdrobili z udarci s koli lobanjo in je podlegel hudi poškodb v celjski bolnišnici.

Neznane vlomil v cerkev. V Spitalču pri Motniku na Gorenjskem je v noči na 27. junij vlomil neznane skozi zakristijska vrata v cerkev. Odprl je nasilnim potom vrata v tabernakelj in v nabiralnik. Monštranco in ciborij je pustil, odnesel je le nekaj dinarjev iz nabiralnika. Zjutraj po vladu so našli ljudje v vodi cepin, sekuro, rovnico, žabico in gnojne vile.

Dvojni uboj pred sodiščem. Pred mariborskim kazenskim senatom so se zagovarjali v minulem tednu radi dvojnega uboja: 24 letni kolar Ferdinand Klemenčič od Sv. Tomaža pri Ormožu, 22 letni Tomaž Plohl iz Male vasi pri Sv. Tomažu, 21 letni Jožef Erhatič iz Male vasi in njegov

brat Franc. Našteti so bili 14. februarja pri nekem posestniku v Mali vasi na domači veselici, kjer so pili ter plesali. Prišlo je po stari navadi do prepira. V družbi je bil tudi 38 letni posestnik in oče osmih otrok Franc Vrbnjak, ki se je sprl s Plohlom. Gospodar je spravil Vrbnjaka iz hiše, a se je kmalu vrnil v spremstvu Franca Kamenšaka. Ker so se zopet sporeli, so morali vsi iz hiše. Zunaj pred neko kletjo so se spoprijeli. Obtoženi so planili z vilami, ročico ter kolo na Vrbnjaka in Kamenšaka in so ju tako pobili, da sta obležala mrtva. Pred sodniki so se obtoženci zagovarjali s silobranom. Obsodba se glasi: Ferdinand Klemenčič, Tomaž Plohl in Jožef Erhatič vsak na šest let ječe, Franc Erhatič pa na pet let strogega zapora. Obsojenci so se proti visoki kazni pritožili.

Eden največjih sleparjev na zatožni klopi. V minulem tednu se je vršila v Ljubljani razprava proti bivšemu lastniku in ravnatelju »Slovenske banke« Mirku Jankoletu. Obtoženec je bil rojen leta 1896. v Ljubljani kot nezakonski sin in je bil že predkaznovan. V preiskovalnem zaporu je presedel skoraj dve leti. Obtožnica je obsegala 36 s strojem napisanih strani. Jankole je izkazoval svojo banko z nad šest in pol milijona dinarjev na dobrem, medtem ko je bila od ustanovitve zadolžena in so njeni dolgovi v avgustu 1938, ko so jo zapečatili, znašali nad sedem milijonov dinarjev — lepi denarji, za katere se bodo obrisali upniki. Posebno obsežno delovanje je razvijal Jankole s hranilnimi knjižicami, kjer je oškodoval več kot 150 ljudi za skupno nad dva in pol milijona dinarjev. Znal je pregovoriti ljudi, da so mu v letih zamrznjenega denarja prodali svoje hranilne knjižice od raznih denarnih zavodov za hranilne knjižice Slovenske banke, na katere jim je potem izplačeval le neznatne zneske. Med njegovimi žrtvami je veliko malih varčevalcev, delavcev, kmetov, obrtnikov; marsikoga je spravil ob borne prihranke, spravljene skup s krvavimi žulji. V svojem zagovoru je zanikal obtoženi vsako krivdo in zatrjeval, da ni imel namena koga oškodovati. Upal je, da bo banko ozdravil s pomočjo tujega kapitala. Jankole je bil dne 27. junija obsojen za vse sleparije na pet let težke ječe.

Pred 20 leti je obiskal rajni kralj prvič Maribor

Zadnji dan v minulem tednu se je spominjal obmejni Maribor 20 letnice, odkar ga je prvič obiskal rajni kralj Aleksander kot regent. V zmagovalnem pohodu se je podal regent Aleksander v spremstvu ministrskega predsednika dr. Vesniča, ministra dr. Korošca in drugih odličnih osebnosti prvič na obisk v nove pokrajine združene kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Blagopokojni vladar je obiskal najprej Sarajevo in Zagreb ter je bil 27. junija v slo-

venski prestolnici, v Ljubljani. Dne 29. junija je nadaljeval pot v avtomobilu proti severu, povsod z največjim navdušenjem pozdravljen od slovenskih ljudskih množic. Njegova vožnja skozi Slovenijo je od Ljubljane do Maribora odmevala najprisrčnejših pozdravov in veselih vzklikov naši kraljevi hiši in njenemu tedanjemu predstavniku regentu Aleksandru.

V Maribor se je pripeljal visoki gost zjutraj omenjenega dne Prvi pozdrav so mu pri-

Kratke tedenske novice

Nemški letalski general Loeb, ki je bil najbližji sodelavec maršala Goeringa, se je ubil na Angleškem, ko je bil sestreljen njegov bombnik. General Loeb je poveljeval nemškemu letalstvu pri poletih nad Nizozemsko in Francijo.

Prehrana nemškega ljudstva je v glavnem že zagotovljena do žetve 1941. Nemški pristojni činitelji se zdaj ukvarjajo z načrtom, kako se naj uredi prehrana nemškega naroda za leto 1941 in 1942.

Kancelar Hitler je obiskal v preteklem tednu Pariz. Oglel si je znamenitosti mesta in je bil tudi v Versaillesu, kjer je bila podpisana po svetovni vojni mirovna pogodba.

Francoska vlada se bo začasno preselila iz Bordeauxa v Clermont Ferrand, od koder bo skušala izposlovati pri Nemcih dovoljenje za povratek v Pariz.

Mussolini se je mudil proti koncu minulega tedna na alpski fronti, kjer je razdeljeval vojaška odlikovanja.

Angleži bodo izvajali gospodarsko pomorsko zaporo tudi za področje Francije, ki je zasedeno po nemških četah.

Največja lakota, kar jih pozna zgodovina, grozi Evropi, če se bo vojna nadaljevala, je izjavil bivši predsednik Združenih ameriških držav Herbert Hoover.

Od 5. junija, ko je pričela bitka za Francijo, so imeli Francozi na bojišču samo 55 divizij, čim so jih imeli Nemci 140. Tem so pridružili še 11 oklopnih divizij, da je štela njihova napadalna sila skupaj 151 divizij. Ob koncu bitke za Francijo je imela Nemčija tudi še 80 divizij rezerv.

Po pogodbi o premirju med Francijo in Nemčijo določeno zasedeno ozemlje po Nemcih sega do španske meje. Nemške čete so že zasedle novo začasno mejo in so se pozdravile s španskimi četami.

Pierlotova belgijska vlada v Franciji je sklenila stopiti v stik z nemško za sklenitev premirja med Belgijo in Nemčijo.

Ameriška republikanska stranka, ki je v opoziciji, je izvolila na velikem strankinem zboru Wendela Willkieja za predsedniškega kandidata pri predstojećih volitvah.

Namesto smrtno ponesrečenega maršala Balba je prevzel poveljstvo nad italijanskimi četami v Libiji maršal Graziani, ki se je izkazal v abesinski vojni.

Predsednik jugoslovanske vlade Cvetković je izjavil zastopnikom italijanskega tiska, da vidi v sodelovanju Jugoslavije z njeno veliko sosedo Italijo enega najmočnejših stebrov srečne bodočnosti narodov v tem delu Evrope.

Ameriški predsednik Roosevelt je podpisal ukaz, s katerim pride tri in pol milijona tujcev v Zedinjenih državah pod policijsko nadzorstvo in bodo prisiljeni oddati prstne odtise.

Iz Besarabije in Bukovine so zbežali pred Rusi vsi tamkaj naseljeni Nemci s svojim voditeljem vred. Nazaj se pa selijo judje, katere je bivša romunska vlada preganjala.

Faroerskih otokih umeli okoristiti z milni na vodo, katerih je zaradi mnogih slapov v tej deželi obilo. Na tem otočju so tudi izvrstni pašniki, sredi katerih so uredili vzorne kmetije. Rast na Faroerskih otokih ni posebno ugodna. Njive rodijo slabo žito. Mnogo pa je tod okoli morskih ptic. Ljudje živijo ponajveč od volne. Ženske pleto nogavice, ki veljajo za najboljše in najtoplejše svoje vrste na svetu. Pred Danci so bili na Faroerskih otokih Angleži, ki bodo pač ostali njih gospodarji do konca sedanjega vojne.

Vojni zakoni pred dvema tisočletjema. »Notranja fronta« ni izum naših dni. Če prelistamo Ljvijevo rimsko zgodovino, bomo v njej odkrili, da je stari Rim že v 3. stoletju pred našim štet-

Okrog polnoči se je Klavs poslovil. Starca sta ga spremila do dvorišnih vrat in mu želela božji blagoslov k velikemu načrtu, ki jima ga je bil prej razodel...

Mimo malega pristanišča je kmalu po polnoči jezдила nočna straža kozakov. Ko je peketanje konjskih kopit utihnilo v daljavi, se je na Dnjestrovski gladini zabil čoln, ki se je vse bolj odmikal od ruske strani. Nekaj časa je plaval po sredi reke navzdol, potem pa je zavil proti romunski strani.

V čolnu je sedel Klavs Andrejev, ki je bil sklenil, da se bo zatekel v Romunijo in tam pripravljati vse potrebno za veliko osvobodilno borbo proti boljševiškim rabljem...

K O N E C

Mogočni Jurij

Povest iz domačih hribov

»Brezje dne 22. septembra 1890.

Ljuba Trezika!

Kako se mi smiliš! Ko sem včeraj dobila Tvoje pismo, sem se morala razjokati. Smrt Tvoje matere je zadelo tudi mene, kakor da so meni umrli mati. Saj so

bili tudi meni tako dobri. Rada sem jih imela kakor mater. Molila bom zanje, Tebe pa naj tolaži misel, da si za rajno mater storila, kar si mogla! In še nekaj! Ti nisi tako zapuščen kakor jaz. Imaš dobrega ženina, ki Ti bo pomagal trpeti in pri katerem boš kmalu našla svojo srečo.

Bridko sem se jokala nad zadnjimi besedami Tvojega pisma, ko namreč pišeš, da boš namesto mene poljubila moja otroka. O ko bi ju le enkrat še mogla poljubiti! Srce mi poka od hrepenja za otrokoma. Nobeč vidnega spomina nimam nanju; če moreš, odreži vsakemu koderček in mi ga pošlji, da bom imela nekaj od otrok, kar bom lahko poljubovala!

Kar mi o očetu pišeš, me navdaja s skrbjo. Rada bi jim pisala in jih prosila za odpuščanje za vse, kar sem jim bridkega prizadela; ali tedaj bi jim morala tudi reči, da mi je žal, ker sem Jurija vzela; tega pa ne morem, ker bi ne bilo res. Kajti če mi je tudi toliko gorja prizadejal, rada ga še zmerom imam in moje srce je njegovo. Večkrat se mi smili, ker si ne more pomagati, da je tako burjast, in sam največ trpi zaradi svoje hude narave. Jaz ne morem pomagati. Da tudi jaz svoje držim in se mu ne vdam, tega mi nihče ne more zameriti.

Očeta mi lepo pozdravi in, če bi jim bilo huje, mi takoj piši!...

Zaradi sebe Ti lahko le dobre reči sporočam. Gostil-